

«РУХАНИ ЖАНҒЫРУ» БАҒДАРЛАМАСЫ АЯСЫНДАҒЫ КЕЛЕЛІ ІСТЕР

Махамбет Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университетінің «Рухани жаңғыру» институты бойынша 2020 жылғы атқарылған кейбір жоспарлы жұмыстар туралы ой бөлісуді жөн көрдік. Биыл алғашқы кезекте фундаментальды ғылыми-зерттеу жобаларына баса мән берілді. Мәселен, «Рухани жаңғыру» институтының директоры, п.ғ.д., профессор А. С. Қыдыршаевтың жалпы редакторлығымен қазақтың көрнекті ақыны, қоғам қайраткері Жұбан Молдағалиевтың 100 жылдығына орай «Жұбан Молдағалиев» энциклопедиясы басылым көрді (Жұбан Молдағалиев. Энциклопедия/Бас редакторы А.С. Қыдыршаев. – Орал: «Полиграфсервис» ЖШС баспасы, 2020. – 608 бет + 16 бет түрлі-түсті фотосурет). Энциклопедия – грек тілінен аударғанда жинақы ойдың туындысы. Энциклопедияға Жұбан ақынға қатысты 300-ден астам тұлғаның есімін енгізу, 500-ден астам елдімекен атауы мен алауан еңбектердің мәліметтерін ұсыну, Жұбан Молдағалиевтың екі мыңнан астам өлеңдерін талдап, үзіндісін беру жоспарланған-ды.

Энциклопедиямен жұмыс 2020 жылдың наурыз айынан қыркүйек айына дейін жүргізілді. Энциклопедияның тұсаукесер рәсімі 2020 жылдың 26 қыркүйегінде Хадиса Бөкеева атындағы облыстық қазақ драма театрында өткізілді; «Батыс Қазақстан облысындағы қоғамдық-саяси ахуалға мониторинг» тақырыбындағы алуеметтану бағытындағы зерттеу жұмысы. Зерттеудің мақсаты – Батыс Қазақстан облысы тұрғындарының алуеметтік ала-аудат жағдайына, олардың елдегі және аймақтағы қоғамдық-саяси ахуал туралы пікірлеріне, қазіргі мемлекеттік саясатқа және саяси процестің субъектілерінің көзқарасына қатысты тоқсан сайынғы бақылау жүзесіне зерт-

қайраткері, ақын Жұбан Молдағалиевтың туғанына 100 жыл толуына арналған халықаралық ғылыми онлайн конференциясы. Модераторы: Қыдыршаев Абат Сатыбайұлы, «Рухани жаңғыру» институтының директоры, педагогика ғылымдарының докторы, профессор, Қазақстан Педагогикалық ғылымдары академиясының академигі, Спикерлер – Қазақстан Республикасы Жазушылар одағының төрағасы, ақын Ұлықбек Оразбайұлы Есдәулет; ақын, аудармашы, публицист, «Венец» сыйлығының лауреаты Татьяна Кузюлева (Москва қ., Ресей), «Алаш» Халықаралық әдеби сыйлығының иегері, «Күрмет» орденінің иегері Бақтыгереева Ақшұтпа Бақтыгерейқызы, Түркия елінің

Халықаралық сарапшылар форумы жұмысына «Рухани жаңғыру» институтының ғылыми қызметкері Т.Т. Шайхиев қатысып, баяндама жасады; «Конституция – бірілік, тұрақтылық, даму» атты өңірлік ғылыми-тәжірибелік бейнеконференция. Модераторы: М. Өтемісов атындағы БҚУ ҚХА кафедрасының меңгерушісі, «Рухани жаңғыру» институтының ғылыми қызметкері Т.Т. Шайхиев. Биыл – Қазақстан Республикасы Конституциясының 25 жылдығы. Конституция – нағыздық құқықтық құжат. Конференцияда «Рухани жаңғыру» институтының директоры А.С.Қыдыршаев кең көлемді баяндама жасады. Конференцияда облыстық Ассамблеяның құрылымдық бөлімшелері, этномәдени және қоғамдық бірлестіктер, ғылыми сараптамалық топтың сарапшылары, ғалымдар «Қоғамдық Келісім» КММ қызметкерлері, БАҚ өкілдері қатысты; «Ұлттық бірегейлікті сақтаудағы ҚХА ролі» атты облыстық ғылыми-тәжірибелік конференциясы. Модераторы: М. Өтемісов атындағы БҚУ ҚХА кафедрасының меңгерушісі, «Рухани жаңғыру» институтының ғылыми қызметкері Т.Т.Шайхиев. Конференцияға БҚО жоғары оқу орындарының ғалымдары қатысты. Қатысушылардың жалпы пікірі бойынша, қазақ халқының ұлттық бірегейлігі мәселесін зерттеу үшін, оның тарихи өткенін саралап, сонымен қатар қазіргі кездегі Қазақстандағы ұлттық идеологияның жағдайына баға беру қажеттілігі айтылды.

Сондай-ақ студенттердің қатысуымен өткізілген қоғамдық, тәрбиелік іс-шараларға баса мән берілді. Кейбір төмендегіше: Абай Құнанбайұлының, 175 жылдық мерейтойына және Қазақстан халқы тілдер күні мерекесіне арналған «Тіл ұят қасиетінің, сәлт санасының негізгі өзегі, халықтың батыс бетігісі» тақырыбындағы онлайн семинар 2020 жыл 4 қыркүйек күні 2000 платформасында өткізілді; Фулама мәні тақырыбындағы дөңгелек үстел; «Ұлттық құндылықтарды насихаттай білейік!» тақырыбында интеллектуалды ойын; «Туған өлке – туған тарих» тақырыбында ортағасырлық Жайық қаласына экскурсиялық сабақ; 2020 жыл 14 қазанда «Қазақ даласы – еменгі металлургияның отаны» облыстық тарихи-өлкетану мұражайына саяхат; «Әлем туған елді танаудан басталады» тақырыбындағы өлкетанушылық, географиялық интеллектуалды ойын; «Жаңа әліпби емлесін оқуға әдістемесі» тақырыбында университет қызметкерлеріне семинар-сабақ; «Атқа міну мәдениеті Ұлы даладан тараған» тақырыбында қазақтың ер-турман ат өбелдерін таныстыру; «Латын әліпбиі – өркениет жолы» тақырыбындағы дөңгелек үстел жұмысы; Алтын Ордамыз 750 жылдығына орай Алтын Орданың қалалары мен далалары» атты факультетішілік квест ойыны; «Өмірден туған он өдік, онимыз атқа мінгенде, жер қайсыдан қол өйк» атты студенттер арасында махаббаттанушылар сайысы; «Жүйріктен жүйрік олар жарықанда» тақырыбында қазақ балтырларының тұлпарлары бейнесі сипатталған өлеңдерді жаққа оқудан жарыс; «100 жаңа оқулық: білім жаңғыруының бастауы» атты танымдық сайысы; «Айбыдан Алтын адам» тақырыбында университет тарихшыларымен кездесу; 29 қазандағы 2000 платформасы арқылы «Отандық металлургия өндірісі» тақырыбында танымдық сабақ; қыркүйек айының соңы аптасында Бөкейордада, Жаңақала аудандарының тарихи орындарына университет студенттерінің бір апталық экскурсиясы ұйымдастырылды (Университет ректорының қаржылай қолдауымен); М. Өтемісов атындағы БҚУ-дың «Рухани жаңғыру» институтының ұйымдастыруымен білім ордасының «Фриенд» газетінің бетінде студенттер аралық «Рухани жаңғыру» жарысы (газет ішіндегі газет) айына бір рет шығарылып келеді.

теу жүргізу. Осы негізде саяси тұрақтылық пен алуеметтік тиімді қолдауды қамтамасыз ету бойынша практикалық ұсыныстар әзірлеу. Зерттеу 2020 жылдың маусымынан желтоқсанға дейін жүргізілді; «Батыс Қазақстан облысындағы сыбайлас жемқорлық көріністері туралы қоғамдық пікірді айқындау» тақырыбындағы алуеметтану бағытындағы зерттеу жұмысы. Бұл социологиялық зерттеудің мақсаты – БҚО тұрғындарының сыбайлас жемқорлыққа қатысты көзқарасын сипаттау, осы құбылымның тұлғалар өміріндегі орнын анықтау, сыбайлас жемқорлыққа қарсы мемлекет қабылдаған шаралар туралы халықтың пікірін білу, сондай-ақ сыбайлас жемқорлыққа қатысты құқық бұзушылықтың алдын алу бойынша ұсыныстар әзірлеу. Зерттеу 2020 жылдың шілдесінен қыркүйегіне дейін жүргізілді; «Мемлекеттік қызмет көрсету сапасына қоғамдық мониторинг жүргізу» атты алуеметтану бағытындағы зерттеу жұмысы. Бұл социологиялық зерттеудің мақсаты – Батыс Қазақстан облысы тұрғындарының қызмет көрсетушілер ұсынатын мемлекеттік қызметтердің қол жетімділігіне, сапасы мен тиімділігіне қанағаттану деңгейін нақтылау қызмет көрсету кейізде туындайтын проблемаларды анықтау, сондай-ақ осы проблемаларды негізінде азайту және оларды тиімді шешу бойынша ұсыныстар әзірлеу. Зерттеу 2020 жылдың қыркүйек айынан желтоқсан айына дейін жүргізілді, т.б.

Мерсин университетінің профессоры Али Арслан, Азербайжан ғылым академиясының профессоры Саилов Галиб Әмірғалиұлы, т.б. болды; Әбу Насыр әл-Фараби – Ұлы Даланың рухани ұстазы» атты халықаралық онлайн-дөңгелек үстелі. Модераторы: Қыдыршаев Абат Сатыбайұлы, «Рухани жаңғыру» институтының директоры. Ғалым-энциклопедист, ойшыл Әбу Насыр әл-Фарабидің 1150 жылдығына арналған Әбу Насыр әл-Фараби – Ұлы Даланың рухани ұстазы» атты дөңгелек үстелге Ресей Федерациясының Оринбор және Саратов облыстары мен Қазақстан Республикасының Батыс облыстарының ғалымдары қатысты; «ЕАЭО елдері арасындағы қазіргі санитарлық-эпидемиологиялық жағдайды ескергеннен кейінгі сауда-экономикалық қатынастардың даму баулағы» атты халықаралық бейнеконференциясы. Модераторы: Юрий Аршинов – РФ Саратов облысының экономикалық даму министрлігінің кеңесшісі. Халықаралық бейнеконференция жұмысына «Рухани жаңғыру» институтының директоры А.С. Қыдыршаев пен ғылыми қызметкері Т.Т. Шайхиев қатысып, баяндама жасады; «Абайдың өмір жолы және шығармашылығы» атты халықаралық бейнеконференциясы. Модератор: «Еуразия халықтары достастығы» ОХА Басқарма төрағасы В.В. Амелин (РФ, Оринбор қ.). Халықаралық бейнеконференция жұмысына «Рухани жаңғыру» институтының директоры А.С. Қыдыршаев пен ғылыми қызметкері Т.Т. Шайхиевтер қатысып, баяндама жасады; «Ресей-Қазақстан: тату көршілік пен достықты нығайтудағы саяси қосбасшылық фактор» атты халықаралық сарапшылар форумы. Модераторы: «Еуразия халықтары достастығы» ОХА Басқарма төрағасы В.В. Амелин (РФ, Оринбор қ.).

ғалым Әбу Насыр әл-Фарабидің 1150 жылдығына орай «Шығыстың Аристотель» тақырыбындағы жалпы университеттік және факультетшілік (6 факультет бойынша) онлайн дәріс (08-16.10.2020ж. аралығында). Оған 700-дей студент қатысты; 7 қыркүйекте «Ер қызы – жылқы» тақырыбында ессе байқауы; «Сананың ашықтығы – жастардың келешегі» атты пікірталас турнирі 10 қыркүйекте өткізілді; Елбасының «Ұлы даланың жеті қылы» мақаласына орай «Филология көшбасшысы» интеллектуалды ойын; 14 қыркүйекте «Ерлік» атты латын әліпбиінде тақырыбындағы дөңгелек үстел; «Абай-тұтас қазақ ақыл-ойының бәрөметі» тақырыбында профессор Абат Қыдыршаевтың онлайн шеберлік сағаты 2020 жыл 16 қыркүйек күні өткізілді; «Үш тұрғыш тіл – жәрқын бөлшектің кепілі» тақырыбындағы пікірталасу алаңы 21 қыркүйекте ұйымдастырылды; 23 қыркүйекте «Ұлы дала ұлысы» атты БҚО-дағы тарихи тұлғалардың өмірі мен шығармашылығына шолу ұйымдастырылды; «Баскөселестік қабілет – салпы білім бастауы» тақырыбындағы пікірталасу 2000 платформасында өткізілді; 24 қыркүйек күні «Тіл – өшпесіз қазына, өрісі кең өлең» / "Language is a national treasure" атты 2 күндік студенттері арасында үш тілде онлайн-сайыс; «Ұлттық құндылық – ұлттың тірегі» тақырыбындағы танымдық шара; «Прагматизм – рухани жаңғыру бағытының

Қысқасы, тек қана 2020 жылғы қаңтар-желтоқсан айлары аралығында университет ғылымдарының әзірлеуімен «Рухани жаңғыру» бағдарламасы аясында 5 (бес) монография, 30 оңу құралы, 250 мақала жарық көрді, т.б.

Университетіміздегі «Рухани жаңғыру» бағдарламасы аясында жоспарлы түрде ұйымдастырылған «Махамбет республикалық әдеби-мәдени, танымдық журналының тұсаукесеріне арнайы келген Батыс Қазақстан облысы өңірлік-жобалық көпсе жетекшісі Әдемі Махамбетқызы сөз алып, университетіміздегі «Рухани жаңғыру» институтының директоры, педагогика ғылымдарының докторы, профессор, Қазақстан Педагогикалық ғылымдар академиясының академигі Қыдыршаев Абат Сатыбайұлына бүгінгі жаңа ұрпаққа арнап, жүйелі ұйымдастырылып жатқан танымдық іс-шараларға ризашылығын білдіре келе, «Рухани жаңғыру» бағдарламасымен Батыс Қазақстан облысында жүзеге асыруға зор үлес қосқаны үшін М. Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университетінің «Рухани жаңғыру» институты ұжымына алғыс жазылап, арнайы төсбелігін ұсынды.

Жанар ҚАБДІРАХИМОВА,
М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университетінің «Рухани жаңғыру» институтының әдіскері.

